



ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

THE ST. MARY'S CHAPEL AND THE SEMINARY OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA
BIKFAYA - LEBANON

Ա. Լ. Պ Ո Մ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻՆ

A L B U M

OF THE HOLY SEE OF THE CILICIAN CATHOLICATE
AND ITS SEMINARY

1959

ANTELIAS - LEBANON

**ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱԿԻՐՃ ԵՍՆՕՔՈՒՔԻՒՆՆԵՐ
ՄԵՆԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱՔՈՂԻԿՈՍՈՒՔԵԱՆ
ԵՒ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ**

Հաստատութիւն մը կամ Հիմնարկութիւն մը կ'ունենայ երկու կերպարաններ, իր դերերը լիովին կարենալ կատարելու համար ժողովուրդի կեանքին մէջ. պատմական ու բարոյական:

Պատմականը, տեսողութիւնն է իր ժիզգիական եւ տեսանելի վիճակին: Իսկ բարոյականը՝ անոր ցուցաբերած մտաւորական ու հոգեւոր արդիւնաբերութիւնը՝ ազգին կամ ժողովուրդին մէջ, որուն ինք կը պատկանի:

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը եւ իր Դպրեվանքը այս երկու դերերը կատարելու գոյապայտարին մէջ են եղած աւելի քան քառորդ դար, իբրեւ Հայ ժողովուրդին հոգեւոր ու մշակութային վերելքին Հաստատութիւնները:

Տուած են այնքան՝ քրեւս աւելիով, որքան որ կարելի պիտի ըլլար զայն անաւոր աղէտէն անմիջապէս ետք, մեր ժողովուրդի ցիրուցան գաղութներուն եւ ծով կարիներուն:

Այստեղ, սեղմ տղերու մէջ կը փորձենք զայն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Անթիլիասի իր Դպրեվանքին՝ սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը ունեցած գործունէութեան պատմականը, որպէս զի կարենանք յսակօրէն գիտակցիլ անոր ազգային ու կրօնական պարտաւորութեանց, Հայց. Եկեղեցոյ յանձնարարութեան եւ Անոր զաւակներուն բարօրութեան համար:

ԿԱԼՈՒՄՆԻՆ ԳՆՈՒՄԸ
ԵՒ Ս. ԱՔՈՒԲԻՆ ՓՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՔԻԼԻՄՍ

Համախարհային առաջին պատերազմին յետոյ, 1922ական քուականներուն, Ամերիկեան «Մերձաւոր Արեւելիի Նպաստամասոյց» Հիմնարկութիւնը, իր որբանոցը կը հաստատէ աշխարհի գեղեցկագոյն ծովափերէն միոյն՝ Անքիլիաս գիւղին մէջ, Պէյրութէն երեք մղոն դէպի հիւսիս, սիրուն Լիբանանի մշտադալար անտառներու փէշերուն: Այստեղ ապաստան եւ խնամք կը զտեն բազմահազար Հայ զաւակներ, մեր մընացորդացը: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ ծերունագարդ Հայրապետը՝ Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոս, երկար քափառումներէ յոգնած, պատշաճ միջնորդութիւններով կը յաջողի վերոյիշեալ վայրին մէջ հաստատել իր պատմական Ս. Աքոռը, խաղաղ նաւահանգիստի մէջ: Ամերիկեան այս Հիմնարկութիւնը սիրայօժար կը սրամադրէ իր սոյն կալուածը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, որպէս զի հոն հաստատուէր եւ հիմնէր իր Գլխավանդը, պատշաճելու սփիւռքի Հայց. Եկեղեցիներու եւ Հայ ժողովուրդին նուիրեալ սպասարկուներ եւ մշակներ: Ասիկա՝ տեղի կ'ունենայ 1929 Մարտ 4ին Սահակ Կաթողիկոսի դիմումնագրին յաջորդող ամիսներուն:

Նպաստամասոյցի Վարչութիւնը նախ հինգ տարուան պայմանագրութեամբ կը սրամադրէ իր այս կալուածը, նաեւ 6-7 հազար տոլարի տարեկան յատկացում մը՝ անոր գոյութեան սկիզբը ապահովելու նըպատակով: Իսկ հինգ հազար տոլարի գումար մըն ալ կը գոյանայ հայ բարեարներէ: Երբ հինգ տարուան պայմանաժամը կը լրանայ (1930-1935), Նպաստամասոյցի Վարչութիւնը կը դադրեցնէ իր նիւթական օ-

ժանդակութիւնը, որով Ս. Սթոուի սնեստութիւնը յետ այսորիկ կը գոյացուի հայ ժողովուրդի բարեբաւութիւններով եւ այլ փոքրիկ եկամուտներով: Եւ սակայն ծերունի Հայրապետը չի յուսահասիր, եւ Աթոռակից Տ. Բաբգէն Կաթողիկոսի վախճանումէն յետոյ, (1936-ին) անմիջապէս իրեն փոխանորդ կը նշանակէ Տ. Պետրոս Արեւալիսկ. Սարանեանը՝ Կիպրոսէն, որ իր կարգին եւ յանուն Վեհ. Տ. Տ. Սահակ Կաթողիկոսի, հանգանակութեան կոչ մը կը հանէ հանուր Հայութեան, որուն ի պատասխանի այդ օրերուն, Գանիբէի ազգայիններէն Տէր եւ Տիկ. Սիմոն եւ Մաթիոս Գայրգնեաններ, 4 հազար (\$ 19.000 տոլար) անգլիական ոսկիով կը գնեն այս կալուածը՝ նպաստամասնոյցէն ու կը նուիրեն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան: Ասկէ անմիջապէս վերջ, Հայ ժողովուրդին խանդավառ նուիրատուութիւններէն գոյացած գումարներով այ կը կառուցուին Կաթողիկոսարանիս Վեհարանի եւ Գարեվանի շէնքերը: Իսկ Ս. Գր. Լուսաւորիչ Մայր Տանարը կը կառուցուի 1938-40ին, անծանօթ ու ապա, մահէն յետոյ, Պոլսոյ Պատրիարք Մեսրոպ Ս. Ար.ի միջոցաւ յայտնուող, մեծանուն բարեբար Տիար Սարգիս Գնանեանի կողմէ, Կ. Պոլսէն:

ԳՊԻԵՎԱՆՔԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

1930 Մարտի 5ին, Վեհ. Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոս, Անթիլիաս կը հրաւիրէ Պոսթոնէն, Տ. Շահէ Մ. Վարդ. Գասպարեանը (ապա Արեւալիսկոպոս), իբրեւ Վերահետուչ նոր բացուելիք Գարեվանին: Նոյն տարւոյ Սոգոսոսին՝ կը հրաւիրէ նաեւ Երուսաղէմէն Տ. Բաբգէն Արեւալսկ. Կիլիկիացիները (ապա Աթոռակից Կաթողիկոս), իբրեւ ընդհանուր պատասխանատու վարչական գործերու: Դրպարե-

վանի ուսուցչական կազմն ալ կ'ամբողջանայ եւ 1930 շնչ.ին պատե-
սական բացումը կը կատարուի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դպրե-
վանին: Աւիսարհի չորս ծագերէն Հայ ժողովուրդը ուրախութեան եւ
խանդավառութեան գիրեր ու խօսքեր կը յղէ ու կ'արտայայտէ ի սեւ այս
հոգեւոր ու մշակութային վերագարքումին: 1935 Յունիսի 16ին, հինգ
սարուան դպրոցական երջանը կ'ամբողջանայ եւ Ազգին կը նուիրուին
16 երջանաւարներ. ասոնցմէ միայն երկուքը կ'ընդգրկեն եկեղեցական
ասպարէզ, կոչուելով Տ. Զարեն Արեղայ, (այժմ Կաթողիկոս Մեծի Տանն
Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին) եւ Տ. Գերենիկ Արեղայ (այժմ եպիսկոպոս):
Մնացեալ 14ը կը լծուին Հայ ժողովուրդի ծառայութեան, իբրեւ
ուսուցիչներ ու դպրապետներ:

Այս խանդավառութեան եւ հոգեւոր յաղթանակի օրերուն մէջ,
սակայն, Ս. Աթոռը եւ իր Դպրեվանը կ'ունենան ցաւալի երկու մեծ
կորուստներ: 1935ի Նոյեմբերին, Դպրեվանի նախկին Վերահետուչ, Տ.
Շահէ Ս. Արեպիսկոպոս կը վախճանի Հայաստանի մէջ: Իսկ Աթոռա-
կից Բաբգէն Կաթողիկոս, առ յաւէս կը փակէ իր աչները այս աւիսար-
հին, 1936 Յուլիսի 9ին: Սակայն իրենց հոգիի աչներովը անոնք կը դի-
սեն ու կը հովանաւորեն սեւաբար, իրենց այնքան սիրելի այս նորածին
Հաստատութիւնը ու անոր մէջ մշակուող, ունեացող հոգեւոր ու իմացա-
կան կեանքը:

Ասկէ վերջն էր որ Դպրեվանը իր Հնգամեայ երջանը կը բարձ-
րացնէ եօթնի: Առաջին չորս տարիները ընդհանուր ուսմանց՝ ժառանգա-
ւորաց բաժին, իսկ վերջին երեք տարիները՝ Ընծայարանի, ուր սարկա-
ւազներ մասնագիտական դասերով կը պարապին:

ԳՊԲԵՎԱՆՔԻ ՏԵՍՈՒՉՆԵՐ

1930—35ին, Գյրեվանֆի առաջին Վերահսպարիւնը վարեց Տ. Շանէ Արեւայակ. Կասպարեան, որուն պատճօնավարութիւնը, հոյլ մը պատճառաւուած եւ նուիրեալ ուսուցիչներու գործակցութեամբ, Կիլիկեան Գյրեվանֆի վերագարքնումի առաջին փայլուն երջանը հանդիսացաւ: Շանէ Արբազան զիսցաւ եւ կրցաւ Կիլիկեան Կարողիկոսութեան նորաբաց Գյրեվանֆը ֆառողական ոյժով մը օժտել այնպիսի երջանի մը մէջ, երբ հոգեւորական ասպարէզի հետեւիլը չէր դիտուէր բարեացակամ աչքերով:

1935—40ին, Երուսաղէմի Արբոց Յակոբեանց Միաբաններէն, Տ. Նորայր վրդ. Պողարեան (այժմ Եպիսկոպոս) կը հրաւիրուի Գյրեվանֆի Տեսչութեան: 1940—41ի տարեւերջանին, Տեսչութիւնը կը ստանձնէ Ս. Արոռիս Միաբաններէն Տ. Փառէն Ծ. վրդ. Մելիոնեան (ապա Եպիսկոպոս, այժմ վախճանեալ) եւ սակայն գործը ամբողջութեամբ կը վարէ փոխ-Տեսուչ Տ. Խորէն վրդ. Բարոյեան (այժմ Արեւայակոպոս եւ Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց եւ Հայրապետական Պատմիրակ Ամերիկահայ Թեմին):

1941—44ին, դարձեալ Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Ճնորհ վրդ. Գալուսեան (այժմ Եպիսկոպոս) կը հրաւիրուի Տեսչութեան: 1944-46ին՝ Ս. Արոռոյս միաբաններէն Տ. Ղեւոնց վրդ. Զէպէյեան (այժմ Արեւայակոպոս եւ Առաջնորդ Բերիոյ Թեմին): 1946—56ին դարձեալ Անքիլիասի Միաբաններէն Տ. Գերենիկ վրդ. Փոլասեան, (այժմ Եպիսկոպոս) եւ 1956-57ին Տ. Գարեգին վրդ. Սարգիսեան (այժմ ուսանող

յԱնգլիա) կը ստանան են Տեսչութեան պատժներ: Իսկ 1957ի Գարոցական տարեւերջանէն սկսեալ եւ ներկայիս, տեսչութեան պատժներ ամենայն նուիրումով կը վարէ Տ. Արտաւազգ վրդ. Թրքոտեան:

Չմտնանք յիշել այստեղ որ, Ն. Ս. Յծուրթին վեհ. Կաթողիկոսը վերին հովանաւորն ու վերահետուչն է Գարեվանին: Գարեվանը Անոր հոգածութեան առարկան է, ուր կը պատրաստին, եւ ուրկէ դուրս կ'ելնեն Քրիստոսի «գինուորեալ մանկունք»ը, սպասաւորելու Աստուծոյ Տան եւ Հայ Ժողովուրդին:

ԳՊՐԵՎԱՆԻ ՈՒՍՈՒՅԻՉՆԵՐԸ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը եւ իր Գարեվանը, ուրեմն, առաջին Աւստրալիայէն յետոյ, գեղեցիկ Լիբանանի Անթիլիաս գիւղին մէջ իրենց հաստատմէն ի վեր, եղած են Հայ Ժողովուրդին հոգեւոր եւ իմացական կեանքին Տունը: Գարեվանէն դուրս են եկած բարձրաստիճան եկեղեցականներ, դաստատ ուսուցիչներ, դպրապետներ եւ հասարակական գործիչներ մեր ժողովուրդին համար: Շրջանատար ըլլալէ յետոյ շատեր իրենց ուսումը շարունակած են օտար համալսարաններու մէջ եւ դարձած մասնագէտներ, գիտական, բժշկական եւ արուեստի մարզերուն մէջ: Այստեղ յատկանշական երեւոյթ մը կ'ուզենք պարզել, որ քիչ անգամ կարող է պատահիլ Հաստատութեանց կեանքին պատմութեան մէջ: Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան հոգեւոր ու վարչական գործը այս օրերուն գոյս Կիլիկեան Միաբանութեան ձեռքն է ու կը կառավարուի Գարեվանի շրջանաւարտներու կողմէ, սկսեալ Շնորհազարդ

Տ. Տ. Զարեն Ա. Կաթողիկոսէն: Այլ խօսով, Անթիլիասի դպրեւանքը իր իրա՛ւ կոչումին մէջ է եղած իր ծնունդէն մինչեւ թուականս:

Այս առթիւ պարտք կը զգանք յիշատակել այսեղ անունները մի քանի դպրեւանքի ոգեղինացած ուսուցիչներու, որոնք երկար տարիներու իրենց պատշտութեան ընթացքին, կրցին ներշնչել ուսանողաց հոգւոյն ու մտքին մէջ զօրեղ շունչը հաւատքի եւ իմաստութեան:

Մեծ ուսուցիչ Բարգէն Կաթողիկոս, դպրեւանքի առաջին Վերահետույ՝ առաւելաշիւք Շահէ Սրբազան, մեծ գիտնական Գարեգին Կաթողիկոս, իսկ աշխարհականներէն, Տիար՝ Բիւզանգ Եղիայեան, ուսումնապէս եւ մեծ մանկավարժ, պատմագէտ Խորէն Գաբրիէան եւ այժմ հանգուցեալ Շահան Ռ. Պէրպէրեան իմաստաւէր՝ ուսուցիչներ:

Իսկ 1958—59ի ներկայ տարեշրջանի ուսուցչական կազմը ներկայիս է.— Գեորգ. Տ. Արսակ Եպսկ. Մանուկեան, Հոգե. Տ. Արսաւազ Վրդ. Թրթռեան՝ Տեսուչ, Հոգե. Տ. Գրիգոր արեղայ փիսեան եւ Տ. Խոսրով Արեղայ Էմիրզէեան, Տիար՝ Գեորգ Գանահարեան՝ ընդհանուր Հսկիչ, Խորէն Գաբրիէան, Եղուարդ Տասնապետեան, Մուշեղ Ճենեթեան (Մ. Իւսիան), Սարգիս Աւետեան, Երուանդ Փամպուխեան, Կարապետ Գրվրեան, Անդրանիկ Ղուպիկեան եւ Ալլալէո Տումիթ:

ԳՊՐԵՎԱՆՔԻ ԿԵԱՆՔԸ «ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է»

1958—59 տարեշրջանի դպրեւանքի ժառանգաւորաց թիւն է ընդամէնը 44. ասոնցմէ 37ը ժառանգաւորաց բաժնի ուսանողներն են, իսկ մնացեալ եօթը՝ սարկաւազներ, որոնք Ընծայարանի Բաժնին մէջ

մասնագիտական դասերու կը հետեւին երեք տարուան համար ու այսպէսով եօթ տարիները ամբողջացնելով կը ձեռնադրուին արեղայ:

Հետեւեալ նիւթերը կ'աւանդուին Գպրեվանէն ներս.— Աստուածաբանութիւն, Ս. Գրոց Ներածութիւն, Քրիստոնէական, Կրօնից Պատմութիւն, Ընդհանուր Եկեղեցւոյ Պատմութիւն, Ազգային եւ Եկեղեցական Պատմութիւն, Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն, Արդի Հայ Գրականութիւն, իբրեւ լեզու՝ Գրաբար, Աւեստահար, Ֆրանսերէն, Անգլերէն եւ Արաբերէն, նաեւ Փիլիսոփայութիւն, Հոգեբանութիւն, Մանկավարժութիւն, Ընկերաբանութիւն, Բնագիտութիւն, Գրահաւել, Երկրաչափութիւն, Քիմիագիտութիւն, Գծագրութիւն, Եւրոպական եւ Հայ Եկեղեցական Երաժշտութիւն:

Մտաւոր այս պարսկականութիւններէն զատ, ուսանողներ իրենց հոգեւոր պարսկականութիւններն եւս ունին, առաւօտ եւ երեկոյ Եկեղեցւոյ ժամերգութեանց ներկայ կ'ըլլան եւ կիրակի օրեր այ, թէ՛ Պիմճայայի Ս. Աստուածածին մատրան եւ թէ՛ Անթիլիասի Մայր Տանարին մէջ կը մասնակցին Ս. Պատարագի: Վասնզի, Եկեղեցւոյ պատշտեան իր մտքի մշակումէն վեր եւ աւելի, կարիքն ունի նաեւ մշակելու իր հոգեւոր կեանքը, որովհետեւ հայ ժողովուրդը պէ՛տք ունի հաւատաւոր մշակներու իր հոգեւոր ու կրօնական տեսական վերազարթումին համար:

Գպրեվանքի մէջ, ընդհանրապէս շարք երեկոներ ուսանողներ կ'ունենան զրական եւ գեղարուեստական երեկոներ, դասախօսութիւններ, վիճաբանական ասուլիսներ, որոնց ընթացքին, մերթ ընդ մերթ, առիթներ կը տրուին բարձրագոյն դաստիարակներու ուսանողներու, որպէս զի

իրենց փոքր եղբայրներուն մասուցանեն ուսումնասիրական փորձեր՝ իրենց կարողութեան սահմաններուն մէջ, կամ ասեմախօսեն, անուշ ընդ հսկողութեամբ Տեսչութեան: 1956-1957 տարեշահին, Գարեգին Վրդ. Սարգիսեանի Տեսչութեան օրով, Գպրեվանի սաներ ի յոյս կ'ընծայեն «ԳԼԱԶՈՐ» Գրական եւ Բանասիրական պարբերաբերքը: Հրաւարի փորձ մը՝ որ կը շարունակուի սակաւին, ուսանողներու մտանքական շնորհները երեւան բերելու եւ մշակելու յոռաշաղղութեամբ:

Երաժշտական, արտասանական, գրական եւ տրամասացութեան մարզերու մէջ եւս առիթներ կը տրուին զոչոչ, որպէս զի յետագային կարենան իրենք զիրենք լաւ ներկայացնել հասարակութեան առջեւ:

Մտաւոր եւ հոգեկան այս մարզանկներէն զատ, Գպրեվանի ուսանողներ բազմաթիւ առիթներ ունին զարգացնելու իրենց ժիւղիքականը: Մարզական խաղեր կը կազմակերպուին Հինգշաբթի եւ Շաբաթ կէտօրէ վերջեր, կամ օրական պոսոյսներ կը սարմուին հեռաւոր եւ հետախօսակցութեամբ սեանելու նպատակով, նաեւ՝ լեռնագնացութիւններ:

Պիմեայայի Վանքը ունի ընդարձակ տարածութեամբ պարտէզ մը, որուն մէջ կը մշակուին մասնաւորաբար խնձորենի, եւ փոքր քիւլով դեղձի ծառեր. ունին նաեւ բանջարանոցի բաժին մը: Խնձորի բերքը առատ կրնայ ըլլալ եւ բաւարար՝ ուսանողաց եւ միաբանութեան սեղանին, երկու ամսուան մասակարարութեան համար: Քէն մասնաւոր պարտիզայան ունին, սակայն Տեսուչ Արտուր Զայր Սուրբի գլխաւորութեամբ, ուսանողներ միշտ կ'աշխատեն ու կը խնամեն ամէն մի ծառ, դեղելով եւ մերթ չրելով զանոնք:

Գպրեվանը ունի նաեւ իր փոքրիկ փիմաբանական լապտա-

թուարը, ուր ուսանողներ փորձեր կը կատարեն իրենց դասին առընչութեամբ: Տեսչութեան տրամադրութեան ներքեւ կայ փոքրիկ հաւաքածոյ մը դասական երաժշտութեան երգապնակներու, որոնց եղանակները մերթ ընդ մերթ կը մասնուակուին, ուսանողաց երաժշտական գիտութիւնն ու նաեակը ներացնելու նախանձախնդրութեամբ:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ս. ԱՐՈՒԷՆ ՆԵՐՍ

1939ին կը կառուցուի Գայրեվանֆի շէնքը Անթիլիասի մէջ: Իսկ 1951ին, Լիբանանի հրաւալի կանաչ լեռներու կողքին, Պիճճայա կոչուող ամառանոց գիւղին սկիզբը կը գնուի հող մը, որուն վրայ երկու տարի վերջ կը կառուցուի Գայրեվանֆի նոր շէնքը եւ անոր կողքին՝ գեղատեսիլ Մասուրը Ս. Ասուածածնի: Գայրեվանֆի շէնքին բարերարութիւնը կը ստանձնէ ազնուասիրտ Տիար Մարֆո Պազրընեան՝ Մանչեսթէն, իսկ Ս. Ասուածածին Մասրան ամբողջ ծախքը կը բարերարուի Տէր եւ Տիկին Երուանդ Տէմիրնեան ամուլին կողմէ, իրենց ծնողաց հոգւոց յիշատակին:

Ն. Ա. Օծուրիւն Տ. Տ. Զարեն Ա. Կաթողիկոսի կարգադրութեամբ, 1956ի Հոկտեմբերին Գայրեվանֆը կը փոխադրուի Պիճճայա: Այժմ կը ծրագրուի կառուցանել, նոյնպէս սոյն հողին վրայ, ամառանային Վեհարան մը, որուն շինութեան ընդհանուր ծախքը իշխանաբար կը ստանձնեն Սան Ֆրանսիսկոյէն Տէր եւ Տիկին Ճօրն եւ Նազենի Մարտիկ-

եաններ, 30.000 տոլար նուիրելով, 1958ի Ամերիկայի մէջ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ի նպաստ հանգանակութեան առթիւ:

Իբրեւ կալուած, Ս. Աթոռը ունի Պէյրութ քաղաքին մէջ երկու շէնքեր, Խէրեան եւ Յովսէփեան, (վերջինս Լուսահոգի Քարեգին Կաթողիկոսի արդեամբ գնուած է, վասնզի գումարը գոյացած է իր Յոբելեանին առթիւ կատարուած նուիրատուութիւններով) որոնք որոշ եկամուտ մը կը բերեն Աթոռիս: Ունինք Պիմեայայի անտառներուն մէջ Այրանեան շէնքը, նաեւ՝ ձամնուր գիւղին մէջ հող մը. ասոնցմէ ոչ մէկ եկամուտ կը ստանանք սակաւին:

Ս. Աթոռը ունի իր սպարանը, ուր կը սպուին կրօնական, հայագիտական, գրական, երաժշտական գրքեր ու դասագրքեր: Կաթողիկոսութիւնը ունի իր պատճենական ամսաթերթը «ՀԱՍԿ», որ 1 Յունվար 1932էն սկսեալ, կանոնաւորաբար ամէն ամիս կը հրատարակուի: Նաեւ լոյս կը տեսնեն իբրեւ Աթոռին հրատարակութիւն, Քրայանի եւ Պատի օրացոյցներ: Վեհափառ Հայրապետը կը ծրագրէ հրատարակել նաեւ, մօտիկ ապագային, կրօնական եւ ժամապատեան գանազան գրքեր: *Տպարանը կարիքն ունի նոր տողաշար մեքենայի մը*, որպէս զի արդի դարու արագութեան համապատասխան դառնայ իր ալ արդիւնքը:

1953ին, կը կառուցուի այս անգամ հին Գպրեվանքի շէնքին կից՝ Անթիլիասի մէջ, Մասենադարանի եւ Թանգարանի յատուկ հսկայ եւ գեղակեղ շէնքը, Կիլիկիոյ Կիլիկեան Հիմնարկութեան բարերարութեամբ: Այս առթիւ, Մասենադարանի հին շէնքին այս նոր կառուցուածին մէջ կը փոխադրուին բոլոր գրքերը, մօտ 13.000 որոնց մէջ կան պատմական, գրական, բանասիրական, գիտական գրքեր, բառարաններ՝

Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Անգլերէն լեզուներու, նաեւ հին եւ նոր օրա-
թերթեր, ամսագրեր, պարբերաթերթեր, եւ սարեգիրքեր: Ունինք որոշ
քուով մագաղաթ ձեռագրեր եւ այլ կրօնական գրքեր, որոնք իբրեւ ար-
ուեստի գլուխ-գործոց գրչագրութիւններ հին դարերէ եկած, մեծ արժէք
կը ներկայացնեն: Իսկ Քանգարանի բաժնին մէջ կան հին Հայկական,
Հռովմէական եւ Բիզանդական դրամներ, Հայկական ձեռարուեստի
խաչեր եւ զարդեղէններ. նաեւ Հայ արուեստագէտ նկարիչներէ իւղաներկ
պատկերներ: Վեհափառ Հայրապետի ըղձանքն է, Քանգարանը իր կա-
սարեայ ձեւին մէջ դնել մօտիկ ապագային, որպէս զի ան դառնայ այցելու-
ներու համար հիացմունքի եւ Հայ հին պատմութենէն ներշնչուելու վայր մը:

Ս. Աթոռին Գանձասունը եւս այս շէնքին մէջ կը գտնուի, ուր
ի պահ դրուած կան եկեղեցական քանկարձէք զգեստեղէններ եւ իրե-
ղէններ, որոնք հանդիսաւոր տօնական արարողութեանց ընթացքին, դուրս
կը բերուին ու կը գործածուին:

Յուշարձանը այն փոքրիկ Մասուռն է Մայր Տանարի կողքին,
ուր ամփոփուած կը մնան առաջին Աւետարանարտի Հայ ժողովուրդի
նահասակ զուակներուն նշխարները, որոնք հաւատուած ու բերուած են
Տէր-Էլ-Չօրի անապատէն: Տարին մէկ անգամ, Ապրիլ 24ին, մեծ հանդի-
սութեամբ Ս. Պատարագը կը մատուցուի հոն, Քարոզ կը խօսուի եւ Հո-
գեհանգիտս կը կատարուի մեր բիւրաւոր նահասակաց յիշատակին: Հայ
ժողովուրդը գիտէ յարգել իր նահասակները եւ անոնց հոգիի խաղա-
ղութեան համար կու գայ ու կ'աղօթէ առ Աստուած, մասնաւոր կերպով
այդ օր, Ապրիլ 24ին:

Մասուռը կը կրէ Ս. Ստեփանոս Նախավկայի եւ առաջին

մարտիրոս Սարկաւազին անունը եւ որ կառուցուած է Կիպրոսաբնակ Տիար Վահրամ Իթիւնեանի բարերարութեամբ:

Ահաւասիկ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Անոր Անքիլիասի Դպրեվանքին կեանքին ու գործունէութեան ամփոփ պատմութիւնը, այս մի քանի փոքր էջերուն մէջ, լուսաբանելու համար հայ հասարակութիւնը, ի մասնաւորի հեռաւոր Ամերիկայի մեր սիրեցեալ ժողովուրդը, քաջ գիտնալով որ ամէն հաւատարմեայ հայ պիտի հրնուի կատարուած այս իրագործումներով եւ պիտի աշխատի քեթեցնել այն շատ ծանր ու պատասխանատու պարտականութիւնը, որ դրուած է Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Հայրապետին, Ն. Ս. Օծուրիւն Վեհափառ Տ. Տ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոսի եւ Անոր հաւատարմ գործակիցներուն եւ ծառայատէր Միաբանութեան, Տեսչութեան եւ Ուսուցչական կազմի ուսերուն վրայ:

Վանական այսպիսի ներքին աշխատանքներէ դուրս, Վեհափառը կը հետեւի ու կը հսկէ մեծ իմաստութեամբ նաեւ իր Հայրապետական իշխանութեան ներքեւ գտնուած քեմերուն եւ անոնց վարչական գործունէութեանց ու կրօնական շարժումներուն:

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան հոգեւոր իշխանութեան ներքեւ ներկայիս կան հետեւեալ երկիրները.— Սիրիա, (Հալէպ, Գամասկոս) Լիբանան, Կիպրոս, Յունաստան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Գանասա, Քենիան, Ասրպատական, Իրանա-Հնդկաստան (Նոր Զուղա):

Մեծ փոքորիկներէ վերջ, ծովը իր խաղաղ ծոցին մէջ ու կուրծքին վրայ կ'ընդունի վերստին ժրագան ձկնորսներն ու նաւերը անոնց. գործերը կը շարունակուին այս անգամ հանդարտութեամբ ու փառաբանանքի բացազանցութեամբ՝ առ Աստուած: Անքիլիաս սեսաւ ու ապրեցաւ իր

փոքորկոս օրերը, սակայն այժմ պատմութեան մնացին անոնք, ու ներկան,
լուսաւոր ապագային յառած իր այֆերը, կը բանայ խոր ակօսներ ժա-
ռանգաւորներու հոգիին ու մտքին մէջ, ցանկելով հոն լուսեղէն սերմերը
Աւեսարանին ու Հայ ազգի Մշակոյթին ու Պատմութեան:

Վեհափառ Հայրապետի Հայրախնամ շունչին եւ Տեսչութեան
աջալուրջ հսկողութեան ներքեւ, Դպրեվանքի մեր սաները ժառանգորդնե-
րը պիտի դառնան Հայց. Առաք. Ս. Եկեղեցւոյ ու Ազգին հոգեւոր եւ ի-
մացական հարսութեանց եւ մշարքուն պահապանները անոնց:

Իւրաքանչիւր հայու նիւթական ու բարոյական հետաքրքրութիւնը
հանդէպ Կիլիկեան դարաւոր Ս. Աթոռին ու Անոր Դպրեվանքին, պիտի
սասարէ կեանք մը աւելի շնորհելու իր Ազգին ու Եկեղեցիին, դարերուն
մէջ զննելով դարերէն եկած Հայ ժողովուրդը ու անով պայմանաւո-
րուած ու գեղակերտուած իմացական ու Հոգեկան ժառանգութիւնները,
Հայ Դպրոցին ու Հայց. Առաք. Ս. Եկեղեցիին կեանքը:

**A BRIEF HISTORY
OF THE HOLY SEE OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA
AND ITS SEMINARY AT ANTELIAS**

An institution or an establishment may be considered from its two vital aspects to be successful in the performance of its role in the life of the people: Historical and Moral.

Its historical aspect has to do with the lasting of its physical and visible state, while its moral aspect concerns the intellectual and spiritual outcome of the nation entrusted to it.

As a unique spiritual and educational institution, the Holy See of the Great House of Cilicia and its Seminary have been in a continual struggle for self-existence for more than a quarter of a century in order to uphold the intellectual and moral standard of the Armenian People.

They have given indeed more than possibly could be given, after the "Horrible Massacre", to our scattered and extremely needy people. Following is an attempt to give, in abbreviated form, the active history of both the Holy See of the Great House of Cilicia and its Seminary from the very date of their initial existence at Antelias up to the present time, that our readers may be closely acquainted with their National and Religious duties towards the Armenian Church and the prosperity of its Children.

THE PURCHASE OF THE ESTATE AND THE TRANSFER OF THE HOLY SEE TO ANTELIAS

After the First World War, in the year 1922, the American Near East Relief, now known as the Near East Foundation, established its orphanage on one of the most beautiful shores of Antelias, located three miles North of Beirut, and nestled at the foot of the most picturesque hills of Lebanon. There, thousands of Armenian children have found refuge and care.

His Holiness Sahag II, the old, venerable Catholicos of the Great House of Cilicia, wearied from long wanderings, succeeded to establish through ample means his Holy Seat in the aforementioned and peaceful harbour. The Near East Foundation welcomed the Holy Man's idea, and with great pleasure offered the site to the Holy See of the Great House of Cilicia. Here was to be erected the Seminary which would train spiritual servants for the Armenian Church and People. This plan was carried out on the 4th. of March, in the year 1929, after the application was made by Sahag Catholicos.

The Near East Foundation handed over the site under a contract of five years and provided monetary help of from six to seven thousand dollars yearly to guarantee the existence of the Holy See through its difficulties. A second sum of five thousand dollars was raised through Armenian benefactors. At the expiration of the five years, the Near East Foundation cut its donation and since then the

Holy See has been supported by the Armenian people and the insignificant income of the Catholicate itself. However, the old Catholicos did not despair at all, but immediately after the death of adjutant Catholicos Papken I, he appointed Archbishop Bedros Saradjian of Cyprus as his vicar. Archbishop Saradjian, in the name of His Holiness Sahag II, called upon the Armenians and in response to his appeals, Mr. and Mrs. Simon and Mathild Kayekdjian of Cairo offered four thousand English Pounds (\$ 19,000) for the purchase of the land from the Near East Foundation. The site was therefore bought by the Holy See of the Great House of Cilicia at Antelias. Eventually, with other financial gifts reaching the Catholicate, the residence of the Catholicos (Veharan) and the Seminary Building were erected. The Cathedral of Saint Gregory the Illuminator, was constructed during 1938-40, through the generous donation of an Armenian who remained anonymous until his death. His name, "Sarkis Kenadjian" however, was revealed after his death by Archbishop Mesrop, the Patriarch of Constantinople.

THE FOUNDATION OF THE SEMINARY

On March 5th., 1930, His Holiness Sahag II, Catholicos of the Great House of Cilicia, invited Rev. Shahé Kasparian of Boston, to act as Dean of the Seminary (then Rev. Shahé was ordained Bishop in Antelias, in 1931). In the same year, Archbishop Papken Gulesserian was invited from Jerusalem to act as Adjutant Catholicos and to take over the whole administration of the Catholicate. The Faculty of Teachers

being also completed, the opening of the classes took place officially on October, 1930. Letters and messages of congratulation poured in from all over the world, encouraging this great work of the Holy See of the Great House of Cilicia in Antelias with great joy and happiness.

As a result of this great educational undertaking, on June 16th., 1935, (after five years of coaching), the Seminary brought forth its first fruits, giving the Armenian People sixteen graduates, two of which devoted themselves to the religious life. These two fervent men of God are: Rev. Zareh Abegha, who is now the Catholicos of the Holy See of the Great House of Cilicia, and Rev. Terenik Abegha (now Bishop). The remaining fourteen graduates became Instructors serving their people or acting as Choirmasters in the Armenian Churches.

During this period of delight and religious victory, however, two sad events took place in the Holy See. The Dean of the Seminary, Archbishop Shahé, died in Armenia in November, 1935 and Adjutant Catholicos Papken closed his eyes forever on July 9th., 1936. We believe that their souls still watch over their newborn and beloved Seminary, where young souls come to be quenched of their thirst and receive spiritual and intellectual food.

The Seminary then gradually raised its standard from five scholastic years to seven. The Seminariums, in the first four years, receive courses in the General Education Field, and are trained in Theological as well as in Philosophical studies, preparing themselves in the last three years for their sacred task of priesthood.

SUCCESSION OF THE DEANS OF THE SEMINARY

The Seminary was headed by Archbishop Shahé Kasparian from 1930-35. Through his energetic efforts, and through the co-operation of professional teachers, Archbishop Shahé Kasparian made the School enjoy outstanding success and prosperity in all its educational and spiritual enterprises. His time was indeed worthy to be called the "Golden Age" of the Seminary. This devoted Man of God knew quite well how to manage the infant Seminary through such difficult circumstances when a religious life was preyed upon by evil eyes, and found also ways and means to help the Seminarians to attain the zenith of their glory.

Rev. Norair Vartabed Bogharian (now Bishop) of Jerusalem, was asked to come and take over the management of the Seminary in 1935. He remained in the office from 1935-40. The office was then taken up the late Rev. Faren Tzairakouin Vartabed Melkonian (later Bishop) of Antelias. However, the largest part of the work was carried on with great success by the assistant director, Rev. Khoren Vartabed Paroyan (now Archbishop and Prelate of the Armenians of Lebanon and Nuncio (Apostolic Delegate) of His Holiness, the Catkolicos, Zareh I, for the Armenians of the United States of America).

From 1941-44 the Directorship of the Seminary was turned over to Rev. Shuork Vartabed Kalousdian (now Bishop) of Jerusalem.

The following two years, 1944-46, the office was taken up by

Rev. Ghevont Vartabed Tchebeyan (now Archbishop and Prelate of the Armenians of Aleppo, Syria).

In 1946 the management of the Seminary was entrusted to Rev. Terenik Vartabed Poladian (now Bishop), and then the office went to Rev. Karekin Vartabed Sarkissian (1956-57), now a theological student in Oxford, England.

From 1957 to the present time, Rev. Ardavazt Vartabed Terterian has taken over the management with great capability and devotion.

Let us not overlook the fact that His Holiness the Catholicos is the Supreme Head of the Seminary, which enjoys His full guardianship and where take birth the "Soldiers of Christ", to serve in the House Of The Lord and the Armenian People.

THE FACULTY OF THE SEMINARY

The Holy See of the Great House of Cilicia and its Seminary, after the First World War, have been the Educational and Spiritual Home of the Armenian People since they were nestled in the sunshiny land of beautiful Lebanon. The Seminary has given High-ranked Churchmen, instructors, deans and public officials to our people. After graduation, many of them have continued their studies in other Universities and have been Specialists in Medicine, Arts, and Sciences. We want to mention to our readers here one of the best aspects of the

Seminary. The Educational, Administrative and Spiritual leadership is now entirely in the hands of the graduates of the Antelias Seminary, beginning from His Holiness Catholicos Zareh I. This indicates that the Seminary of Antelias has remained faithful to its call since its existence.

It is a heartfelt duty to mention some of those instructors, filled with spirit, who, during their lecturing at the Seminary, have inspired the students with the strong gleam of faith and wisdom. They are, the Great Teacher, Catholicos Papken I, the first Dean of the Seminary and a man of Apostolic Vision, Archbishop Shahé Kasparian, the Great Scholar, Catholicos Karekin, Mr. Puzant Yeghyayan, master-teacher and pedagogue, Mr. Khoren Kapikian, historian, and the late Mr. Shahan R. Berberian, philosopher.

The Faculty of 1958-59 consists of, the Right Rev. Bishop Artak Manouguian, Rev. Ardavazt Vartabed Terterian, Dean. Rev. Krikor Pidejian and Rev. Khosrof Emirzéyan, Mr. Kevork Kandaharian, assistant to the Dean, Mr. Khoren Kapikian, Mr. Edward Dasnabedian, Mr. Moushegh Djenderejian, Mr. Sarkis Ashjian, Mr. Yervant Pamboukian, Mr. Garabed Keverian, Mr. Antranik Ghoubigian, and Mr. Albert Doumit.

LIFE WITHIN THE SEMINARY

The number of the students at present in the Seminary for the scholastic year 1958-59, has reached a total of 44. Of this number, 37 are seminarians, while the remaining 7 are deacons and follow the theological classes (a three-year program), and are to be ordained priests on the completion of their studies.

Courses offered in the Seminary are: Theology, Introduction to the Holy Bible, Armenian Church Catechism, General Church History, History of Religions, History of the Armenian Church and Nation, General History, and Modern Armenian Literature. Plus, Classical Armenian (*kerapar*), Modern Armenian, French, English, and Arabic. Also courses in Philosophy, Psychology, Pedagogy, Sociology, Physics, Algebra, Geometry, Chemistry, Drawing, European music, and Music (*Sharagan*) of the Armenian Church.

Besides these intellectual studies and tasks, the students have their spiritual duties. These require them to be present at morning and evening Church services, and every Sunday they take part in the Holy Mass celebrated both in the Church of the Holy Vergin at Bikfaya, and in the Cathedral of St. Gregory The Illuminator at Antelias. This is done because a servant of the Church needs, above all, to cultivate his spiritual life, as the Armenians are badly in need of Spiritual Shepherds to lead them in their religious and spiritual regeneration.

Most every Saturday evening, meetings devoted to literature, fine arts, lectures, and debates are held, during which, the students of Higher forms give chance to their brethren (weaker than them) to have courage to express themselves in the best way they can in many different literary subjects. The meetings are supervised by the Dean of the Seminary.

During the management of Rev. Karekin Vartabed Sarkissian (1956-57), the students succeeded in publishing the "KLATZOR", a quarterly periodical of Literature and Philology. The periodical "KLATZOR" continues its regular publication and is a wonderful means for the students to display their intellectual talents with bright tints.

The students have also the opportunity to develop their musical, declamatory, literary and dramatical abilities, in order to be able to appear skillfully before the public.

Physical training also is a part of students' curriculum. Plenty of time is given to physical training on Thursday and Saturday afternoons, in all sorts of games. School excursions are also organized to give them a chance to enjoy Mother Nature.

The Seminary of Bikfaya has a large stretch of land which is cultivated and planted especially with apple and peach trees. There is also a kitchen garden. The apple trees provide enough apples to be taken as dessert for two months. Although there is a gardener, most of the gardening is done by the students under the supervision of the

Dean. Every tree and plant in the garden is given great care and attention.

The Seminary has also its own small laboratory where the candidates perform their chemical experiments. The Dean of the Institution has at his disposal a selected collection of records of classical music by means of which the students develop their musical taste and aptitude.

INSTITUTIONS AND BUILDINGS WITHIN THE HOLY SEE

The first building of the Seminary was constructed in the year 1939, in the beautiful village of Antelias; and another new building of the Seminary was erected in the year 1951 on the green flank of the pine-treed hill, just near the picturesque village of Bikfaya, and just close to it the most beautiful Chapel of the Holy Virgin Mary. The Seminary building was financed by Mr. Marko Bakerjian of Manchester, while the Holy Virgin Chapel was built by Mr. and Mrs. Yervant Demirjian in memory of their deceased parents. By the arrangement of His Holiness, Catholicos Zareh I, the Seminary was transferred to their new premises at Bikfaya in the year 1956.

Plans are underway to build on the free land of the Seminary a summer residence of the Catholicos, the whole of which is to be

donated by Mr. and Mrs. George Mardikian, of San Francisco. The donation, which amounts to \$30,000, was made during the last Antelias campaign in the United States.

The Holy See of Antelias possesses in Beirut two buildings — Khérian and Hovsepian Buildings. The latter was purchased by the income raised through the donations made on the occasion of the late Karekin Catholicos Jubilee. These two buildings yearly yield a certain amount to the Holy See. The Catholicate also owns the Airanjian Building which is in the vicinity of the village of Bikfaya, and a small piece of land in the village of Jamhour, near Beirut. These last two possessions do not give any income to the Holy See at the present time.

The Holy See has its own Printing Press, where religious, Armenological, literary, musical books, as well as text-books for Armenian Schools are printed. The Holy See has its own official monthly, the "HASK," which has been published regularly every month since January 1, 1932. As other publications, the Catholicate also prints pocket and wall calendars. His Holiness the Catholicos, plans to publish Religious and Canonical books in the near future. The Printing Press, however, **is badly in need of a linotype machine** in order to be able to satisfy the demands of the present age, in which speed is a vital necessity.

In the year 1953, the Holy See built within its walls at Antelias, with the help of donations made by the Gulabi Gulbenkian Foundation, a magnificent Library and Museum, adjacent to the old Seminary building. All the books, numbering 13,000, have been trans-

ferred from the old building to the new one. These are historical, classical, philological and scientific books. There are also dictionaries in Armenian, French, English, as well as old and new daily-papers, periodicals and almanacs. There is a certain number of very old parchment manuscripts which are religious hand-written volumes that have on them priceless miniature engravings bearing the stamp of centuries. In the Museum are displayed Armenian, Roman and Byzantine coins, Armenian handwrought Crosses and Ornaments together with oil-paintings from the brushes of Armenian Artists. His Holiness the Catholicos, greatly desires to arrange the Museum in the best way possible in the very near future, so that, it may be a place of admiration as well as a shrine of Ancient Armenian History, from which visitors might be imbued and commune with the spirit of their creative forefathers.

The Treasury, in which are kept valuable Church clothes and precious articles used by the clergymen only on memorial and Holy days, is also found in the Building of the Library and the Museum.

“The Martyrs’ Memorial” Chapel stands just next to the Cathedral of St. Gregory the Illuminator, and there are collected some of the remains of those Armenians who were massacred during the First World War. These remains have been brought to Antelias from the desert of Der-el-Zor. Once a year, on the 24th of April, a Holy Mass is celebrated in this Chapel, and a Requiem Service with a sermon is held for our Martyr-Brethren. The Armenians know quite well to

honour and respect their Martyrs, and come to pray in this little Chapel once a year, on the 24th of April.

The Chapel which has been built by the generous donation of Mr. Vahram Utujian of Cyprus, is named after Saint Stephan, first Deacon and protagonist of Christianity.

Here we have given a brief History of the Holy See of the Great House of Cilicia at Antelias together with its Seminary, as well as the great work done by the Catholicate. We hope that these few pages will throw light on this subject for our Armenian readers, especially those of the United States. We believe and are certain, that our people will rejoice in our work and will do the best in their power to lighten the heavy burden that weighs upon the shoulders of His Holiness, Catholicos Zareh I and of His faithful co-workers, both priests and laity.

Besides the internal activities of the Monastery, His Holiness follows closely, and leads with wisdom, the administrative, cultural and religious life of the Dioceses, that fall under His jurisdiction. The following countries are under the Realm of the Holy See of the Great House of Cilicia: Syria (Aleppo and Damascus), Lebanon, Cyprus, Greece, the United States of America, Canada, Tehran, Aderbadagan (Tabriz) and Irano-India (Djoulfa).

As the sea embraces fishermen and their boats on its calm breast after a stormy struggle, so the work goes on, this time more peacefully and with praises to the Eternal Most High.

Antelias lived and experienced its stormy days, but now they

belong to History. At the present, with a bright future ahead, the Holy See opens deep and wide furrows in the souls and minds of the Seminary students, sowing the seeds of light of the Bible, as well as of Armenian History and Culture. Under the fatherly care of His Holiness and the watchful eyes of the Dean, the Students of our Seminary will grow in wisdom and will become the true and ever-watchful spiritual and intellectual leaders of the Armenian Church and People.

The financial and moral interest of every Armenian toward the centuries-old Holy See of the Great House of Cilicia will help to win one more devoted soul to the church and people, thus enabling our Ancient People to brace itself for the struggle ahead. The Armenian legacy and heritage are clearly for the Armenian People. The Armenian Church, alongside of the Armenian School, is the sure depository of this invaluable wealth.



Համայնապատկեր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան
A Panoramic View of the Catholicate of the Great House of Cilicia



Երչանկայիւսասկ Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
His Holiness Sahag II, the deceased Catholicos
of the Great House of Cilicia



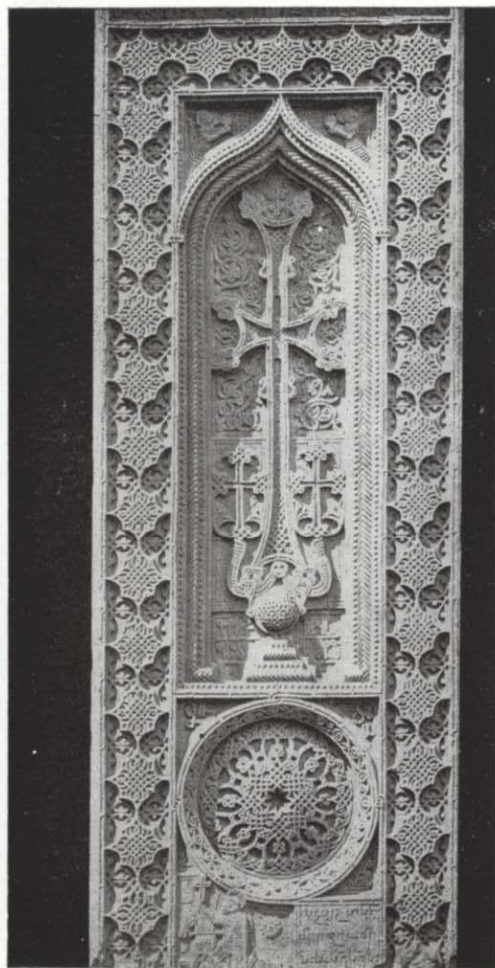
Երչանկայիւսասկ Տ. Տ. Բաբգէն Ա. Աբոսակից
Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
His Holiness Papken I, the deceased Adjutant
Catholicos of the Great House of Cilicia



Երզնկայիսասկ Տ. Տ. Պետրոս Ա. Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
His Holiness Bedros I, the deceased Catholicos
of the Great House of Cilicia



Երզնկայիսասկ Տ. Տ. Կարեգին Ա. Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
His Holiness Karekin I, the deceased Catholicos
of the Great House of Cilicia



Հայկական խաչքար Հին Զուղային, 1559 թ.
An Armenian Tomb Cross-Stone 1559 A. D.
(Khatchkar)



Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր Տաճարը և
Նահատակաց Յուշարձանի Մասուր
The Cathedral of St. Gregory the Illuminator
and the Martyrs' Memorial Chapel



Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա, Վեհափառ Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ

His Holiness Zareh I, Catholicos
of the Great House of Cilicia

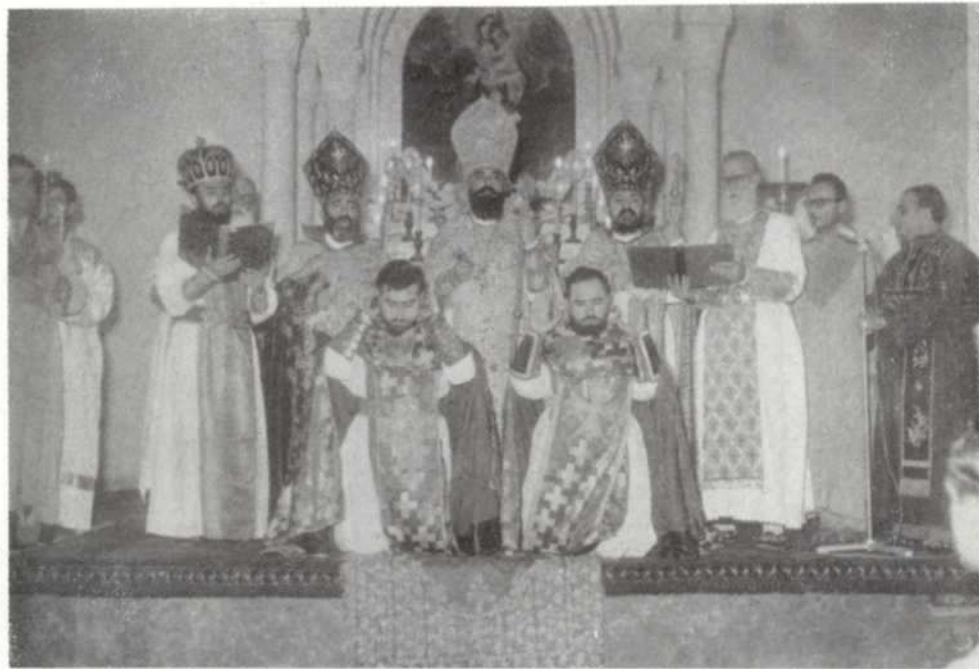


Կաթողիկոսական Տեղապան Բարձ. Տ. Խորեն Ա. եպոս. Արքայոյս
Միւռոնը կը հեղու Ն. Ա. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Կաթողիկոսի գագաթին
A scene from the Consecration service of Catholicos Zareh I. His
Grace Bishop Khoren is anointing the head-cup of His
Holiness with the Holy Chrism (miron)



Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վենափառ Կարգիկոսը,
Հայրապետական փոքր դեմքին Իր անդրանիկ պատգամը
կու տայ

His Holiness Zareh I, Catholicos of the Great House
of Cilicia, bearing the Catholicossal Veil on his face,
is giving his first Sermon after the Consecration



Եպիսկոպոսական Ձեռնադրութիւն
Հոգ. Տ. Տանաս եւ Տ. Արժակ Մ. վարդապետներու
A scene from the Episcopal Consecration Ceremony
of Dajad and Ardak Zairakouin Vartabeds



Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Կաթողիկոս Իր պատգամը կուտայ
Տ. Տանաս և Տ. Արսակ Ս. Եպիսկոպոսներուն
His Holiness Zareh I, addresses his Catholicossal Sermon to
the newly consecrated Bishops Dajad and Ardak



Ս. Գրիգոր Լուսավորչի Աջին յայրազուն վերադարձը. Գեռ. Տ. Խորեն
 Ս. Արքեպիսկոպոս օգանաի կամրջակին վրայէն կ'օրհնէ հայ ժողովուրդը
 The Triumphal Return of the Holy Hand. His Grace Archbishop
 Khoren is blessing the crowd with the Illuminator's Hand
 from the Gangway of the Airplane



Սպասում օդակայանի մեջ
 The impatient crowd is waiting in the Airport for
 the return of the Holy Hand

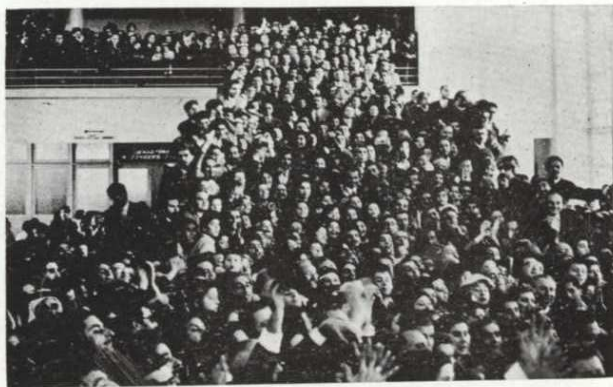


Օդակայանէն դեպի Վեհարան. Վեհափառին դեմքը՝
 արսայայտութիւնը օրումն մեծ խորհուրդին
 His Holiness's face displays satisfaction as He walks
 to the Catholicossal Palace



Պր. Միսակ Ազիրեանը յուզումով իր գլխուն վրայ կր
 անի Ս. մատուցներու արկղը

Mr. Misak Azirian carries with grief the Holy
 Tabernacle on his head.



Համաժողովրդական մեծխորհուրդ յուզումը:
 Հողիացեալ հայ ժողովուրդէն մաս մը Պէյրուսի ետէս օդակայանին
 սանդուխներուն վրայ

A Day both of Glory and Brief.

A scene of the Seaside crowded, waiting at the Airport. The
 return of the Holy remnants of St. Gregory the Illuminator



Ս. Ազր իր Տիրոջ ձեռքին եւ իր Տունին մէջ

The golden Hand containing the Bones of St. Grègory
 the Illuminator, is now in the Hands of Its Master in Its own Abode.



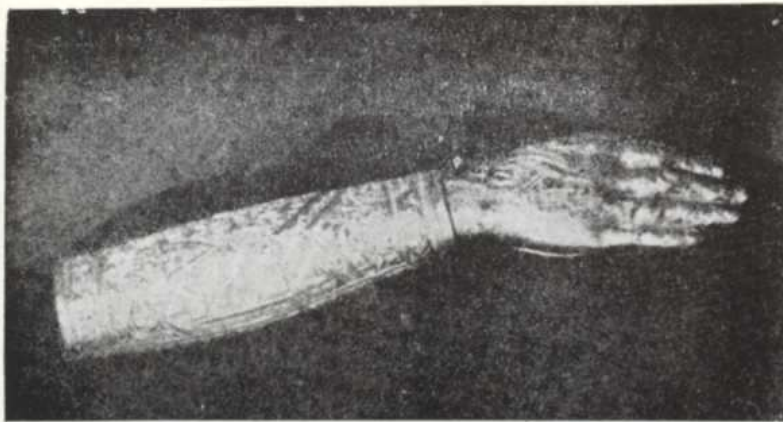
Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր Տաճարի Աւագ Խորանը
և Սրբալոյս Միւռոնի կարսան
The Caldron of the Holy Chrism and the Main
Altar of the Cathedral of St. Gregory the Illuminator



Ն. Ա. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոս
բալասանը կը հեղու Միւռոնի կարսային մեջ
His Holinnes Catholicos Zareh I,
pouring balm in the Caldron of the Holy Chrism.



Ն. Ա. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոս Ա. Գրիգոր Լուսաւորչի
Աջով կ'օրհնէ Սրբալոյս Միւռոնը
His Holiness Zareh I, Catholicos of the Great House of Cilicia is blessing
the Holy Chrism with the Golden Hand of St. Gregory the Illuminator



Ս. Գրիգոր Լուսավորչի Օրհնասփիւռ Աջը
The silver arm and the Golden Hand wherein the
bones of the Right Hand of St. Gregory the
Illuminator are kept

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Սրբալոյս Միւռոնի կարսան
The Caldron of the Catholicate in which the
Holy Chrism is blessed



Ի Յիշատակ
Միւռոնաբշնեփի
27. Դեպտ. 1923
ՄԵՐՈՆԵԱՆ
ԲԱՆԿ



Պիֆայեայի Ս. Ասուածածին Մասուր եւ Գրեկանք
St. Vergin's Chapel and the Theological Seminary
nestled on the beautiful Heights of Bikfaya



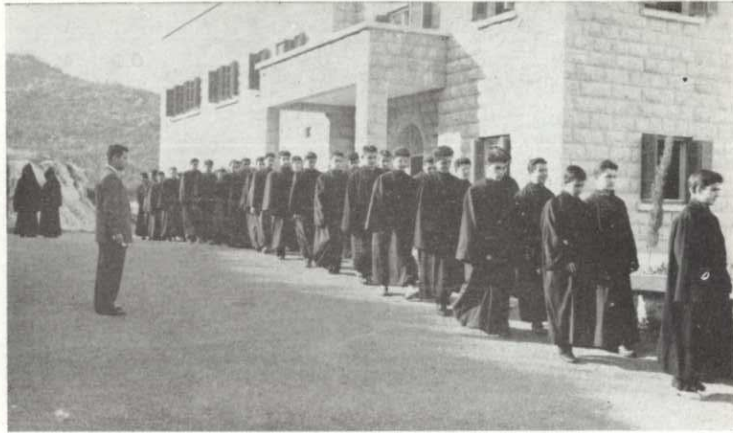
Պիֆայեայի բարձունքին խնձորենեաց պարտեզը
The apple Orchard of the Seminary



Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսը եւ
Դարեւանոց Ռատոցական Կազմը
His Holiness Zareh I Catholicos of the Great House of Cilicia
and the Teachers' Faculty



Ն. Ա. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսը,
Դպրեվանոց Ռեսուցչական կազմը եւ ուսանողները
His Holiness Zareh I, Catholicos of the Great House
of Cilicia and the Teachers' Faculty



Դպրեվանքի Սաներ եկեղեցի կ'ուղղուին
The Seminarists of their way to the Church



Ասուածային պաշտամունքի մեջ
The seminarist in the Worship of God



Դպրեվանքի Տեսչական և Ռևուզական կազմը
Նախանաչի պահուն
The Dean of Seminary and Faculty at breakfast



Դպրեվանքի Ռևուզական կազմը և սաները ճաշարանի մեջ
The Seminarists and their Teachers in the dining-room



Հայկական Գրագրության արուեստի նմուշ
A sample of the Armenian manuscript



Պ. կարգի սաներ Չայնագրութեան դասի պահուն
The Seminarists of the Fourth Grade attending the Music-Class



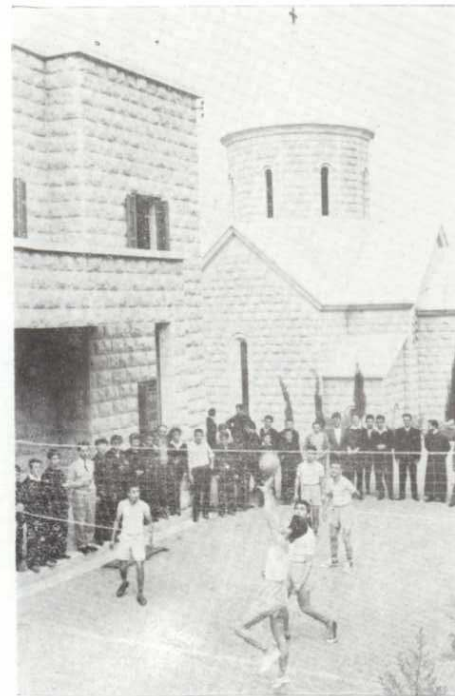
Բարժ. Սարկաւազներ հոգեբանութեան դասի պահուն:
The Deacons attending their Psychology Class



Բարեւորն Աւագ Սարկաւացներ դասարանն ենս
The Deacons in their Class



Սաներ «Պասֆէր Պօլ»ի խաղի ընթացին
A scene of a Basket-Ball game.



Սաներ «Վօլի Պօլ»ի խաղադաւիչօյին
Another scene of the Seminarists playing Volley-Ball



Հայ Մանրանկարչութեան արուեստի նմոյս,
Յովհաննու Աւետարան...

A sample of the Armenian Miniature from
St. John's Gospel.



Եպիսկոպոսական Չեմադրութիւն
Հոգ. Տ. Հրանդ եւ Տ. Սանակ Մ. Վարդապետներու
Episcopal Consecration of Rev. Hrant and Sabag
Zairakouin Vartabeds



Վեհափառ Հայրապետը կ'օճէ աջ ձեռքի բրաւաքը
Գեր. Տ. Հրանդ Ս. Եպիսկոպոսի

His Holiness Zareh I, anoints the thumb of the right
hand of Bishop Hrant



Վեհափառ Հայրապետը կ'օճէ նակաքը
Գեր. Տ. Սահակ Ս. Եպիսկոպոսի

His Holiness Zareh I, anoints the forehead
of Bishop Sahag



Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսը
երջապատուած Ս. Աթոռոյս վեց եպիսկոպոսներով
His Holiness Zareh I, surrounded by the six Bishops
of the Great House of Cilicia.

